

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 05.12.2018, sp. zn. 20 Cdo 2775/2018, ECLI:CZ:NS:2018:20.CDO.2775.2018.1

Číslo: 5/2020

Právní věta:

Dojde-li po zahájení exekuce k zahájení insolvenčního řízení a oprávněný je do insolvenčního řízení řádně přihlášen a má-li z toho důvodu dojít k částečnému uspokojení pohledávky povinného v insolvenčním řízení v rámci oddlužení ve formě splátkového kalendáře, zásadně není dán důvod pro zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., a to ani tehdy, když byl exekučně postižen podíl povinného ve společnosti s ručením omezeným.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 05.12.2018

Spisová značka: 20 Cdo 2775/2018

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvenční řízení, Zastavení exekuce

Předpisy: § 109 odst. 1 písm. c) předpisu č. 282/2006Sb.

§ 140e odst. 1 předpisu č. 282/2006Sb.

§ 268 odst. 1 písm. h) předpisu č. 99/1963Sb.

§ 409 odst. 2 předpisu č. 282/2006Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání povinného proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. 1. 2018, sp. zn. 10 Co 437/2017.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v Litoměřicích pověřením ze dne 7. 9. 2015, č. j. 31 EXE 10471/2015-10, pověřil vedením exekuce k vymáhání pohledávky oprávněné ve výši 416 500 Kč s příslušenstvím, jakož i nákladů předcházejícího řízení ve výši 38 420,82 Kč, na základě vykonatelného rozsudku Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 6. 1. 2015, č. j. 17 C 195/2013-71, soudního exekutora Mgr. Ing. J. P., Exekutorský úřad P.

2. Povinný podáním ze dne 27. 6. 2017 navrhl zastavení exekuce a zrušení exekučního příkazu ze dne 8. 6. 2016, č. j. 134 Ex 12213/15-095, postihujícího jeho podíl v obchodní společnosti L. s. r. o. se sídlem v P., s odůvodněním, že usnesením Městského soudu v Praze ze dne 13. 6. 2017, č. j. MSPH 92 INS 1796/2017-B-7, bylo schváleno oddlužení povinného plněním splátkového kalendáře, předmětná pohledávka včetně nákladů exekučního řízení byla do uvedeného insolvenčního řízení přihlášena a exekuce tak nadále probíhá bezúčelně.

3. Okresní soud v Litoměřicích usnesením ze dne 21. 9. 2017, č. j. 31 EXE 10471/2015-14, návrh povinného zamítl. Z provedeného dokazování zjistil, že usnesením Městského soudu ze dne 13. 3. 2017, č. j. MSPH 92 INS 1796/2017-A-15, byl zjištěn úpadek povinného a bylo mu povoleno oddlužení. Usnesením téhož soudu ze dne 13. 6. 2017, č. j. MSPH 92 INS 1796/2017-B-7, pak insolvenční soud schválil způsob oddlužení povinného plněním splátkového kalendáře. Soud uzavřel, že v dané věci není důvod pro zastavení exekuce, neboť uvedené skutečnosti nemají žádný vliv na probíhající exekuční řízení s tou výjimkou, že exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, nelze provést [viz ust. § 109 odst. 1 písm. c) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), dále též jen „insolvenční zákon“] a pohledávky mohou být uspokojovány jen podle schváleného splátkového kalendáře nebo zpeněžením majetkové podstaty.

4. K odvolání povinného Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 9. 1. 2018, č. j. 10 Co 437/2017-25, usnesení soudu prvního stupně potvrdil v tom správném znění, že se zamítá návrh povinného na zastavení exekuce ze dne 27. 6. 2017. Odvolací soud dospěl ke stejným skutkovým závěrům jako soud prvního stupně a s odkazem na § 109 odst. 1 písm. c) a § 409 odst. 2 insolvenčního zákona se ztotožnil s jeho závěrem o tom, že v souzené věci není dán důvod pro zastavení exekuce. Dodal, že předmětná exekuce byla zahájena dříve, než nastaly účinky zahájení insolvenčního řízení, exekuci tedy nelze provádět pouze po dobu, kdy probíhá oddlužení povinného splátkovým kalendářem. Počátky běhu exekuce nelze spojovat s vydáním exekučního příkazu soudního exekutora podle ust. § 47 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů (dále též jen „exekuční řád“), a pro posouzení návrhu povinného není rozhodující ani skutečnost, že oprávněná přihlásila svou pohledávku do insolvenčního řízení, neboť oprávněná nemá zaručeno, že její pohledávka bude v insolvenčním řízení uspokojena.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal povinný dovolání, jež má za přípustné, neboť napadené rozhodnutí závisí „na otázce hmotného nebo procesního práva, a tato otázka nebyla v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena“. Podle povinného v případě, kdy je oprávněná přihlášena do insolvenčního řízení a v jeho rámci je uspokojována, stejně jako exekutor s pohledávkou představující náklady exekuce, by mělo být zhodnoceno, zda je účelné exekuci i nadále vést. Tím, že je i přes průběžné uspokojování oprávněné v rámci insolvenčního řízení postižen obchodní podíl povinného exekucí, jsou porušeny jedny ze základních zásad, na nichž spočívá insolvenční řízení, a to zásada poměrného uspokojení věřitelů [§ 5 písm. b) insolvenčního zákona] a zásada, podle které by se insolvenční řízení mělo vést za účelem co nejvyššího uspokojení věřitelů [§ 5 písm. a) insolvenčního zákona]. Kdyby byla exekuce zastavena a obchodní podíl povinného by nebyl nadále postižen, povinný by jako většinový společník měl z činnosti obchodní společnosti nemalý příjem, jenž by byl použitelný a postižitelný v rámci insolvenčního řízení. Za současné situace však společnost nemůže vykonávat žádnou činnost, a povinnému tak neplyne z účasti v této obchodní společnosti žádný příjem. Nezastavením exekuce soudy obou stupňů zabraňují věřitelům v co nejvyšším možném uspokojení jejich pohledávek v rámci insolvenčního řízení. Současně je omezeno právo povinného na získávání prostředků pro své životní potřeby prací zakotvené v článku 26 Listiny základních práv a

svobod. Právní úprava exekučního a insolvenčního řízení je dle povinného rozporuplná, neboť i přesto, že má dlužník dle § 409 odst. 1 insolvenčního zákona dispoziční oprávnění k majetku náležejícímu do majetkové podstaty, v době od právní moci rozhodnutí o schválení oddlužení s tímto majetkem nemůže nijak nakládat.

III.

Přípustnost dovolání

6. Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (srov. čl. II bod 2 zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony) – dále jen „o. s. ř.“. Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se dovolací soud zabýval přípustností dovolání.

7. Povinný je názoru, že došlo-li po zahájení exekuce k zahájení insolvenčního řízení a je-li oprávněná do insolvenčního řízení řádně přihlášena, a má-li z toho důvodu dojít k uspokojení pohledávky oprávněné v insolvenčním řízení v rámci oddlužení ve formě splátkového kalendáře, je dán důvod pro zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., je-li exekučně postižen majetek povinného (obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným) a následkem tohoto postižení povinný nemá možnost na základě své účasti ve společnosti získávat finanční prostředky, jež by mohl vynaložit ve prospěch oprávněné i ostatních insolvenčních věřitelů.

8. Protože tato právní otázka dosud nebyla Nejvyšším soudem v úplnosti vyřešena, je dovolání podle § 237 o. s. ř. přípustné.

IV.

Důvodnost dovolání

9. Dle ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona se zahájením insolvenčního řízení se spojují tyto účinky: výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit nebo zahájit, nelze jej však provést. Pro pohledávky za majetkovou podstatou (§ 168) a pohledávky jim na roveň postavené (§ 169) však lze provést nebo vést výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek náležející do majetkové podstaty dlužníka, na základě rozhodnutí insolvenčního soudu vydaného podle § 203 odst. 5 a s omezeními tímto rozhodnutím založenými. Není-li dále stanoveno jinak, výkon rozhodnutí nebo exekuce se i nadále nařizuje nebo zahajuje a provádí proti povinnému.

10. Dle ustanovení § 140e odst. 1 insolvenčního zákona v době, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku, nelze nařídit nebo zahájit výkon rozhodnutí nebo exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty; to neplatí pro nařízení nebo zahájení výkonu rozhodnutí nebo exekuce na základě rozhodnutí insolvenčního soudu vydaného podle § 203 odst. 5.

11. Dle ustanovení § 409 odst. 2 věty druhé insolvenčního zákona majetek, který dlužník získá poté, co nastanou účinky schválení oddlužení, z té části příjmů, která nepodléhá oddlužení, nenáleží do majetkové podstaty. Výkon rozhodnutí nebo exekuci, která by postihovala takový majetek, lze za trvání oddlužení nařídit nebo zahájit a provést jen pro pohledávky, které nemají být uspokojeny při oddlužení a současně které vzniknou poté, co nastanou účinky schválení oddlužení.

12. Z výše citovaných zákonných ustanovení se podává, že účinky, s nimiž je zahájení insolvenčního

řízení spojeno, nemají samy o sobě za následek, že by exekuce, která již dříve byla zahájena, měla být třeba i zčásti zastavena (pouze nemůže být provedena), a to ani tehdy, když posléze došlo ke schválení oddlužení ve formě splátkového kalendáře (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2016, sp. zn. [21 Cdo 4396/2014](#), ze dne 18. 3. 2015, sp. zn. [21 Cdo 4599/2014](#), ze dne 31. 7. 2017, sp. zn. [29 Cdo 3107/2015](#), a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 1. 2015, sp. zn. [62 Co 24/2015](#), publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 89/2015). Z ustanovení § 409 odst. 2 věty druhé insolvenčního zákona dále plyne, že při povolení oddlužení plněním splátkového kalendáře dispoziční oprávnění k majetku náležejícímu do majetkové podstaty v době schválení oddlužení, včetně toho majetku, s nímž dlužník nemohl dosud nakládat v důsledku účinků nařízení nebo zahájení výkonu rozhodnutí nebo exekuce (tedy i k obchodnímu podílu povinného ve společnosti L. s. r. o.), má od právní moci rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře dlužník; to neplatí, jde-li o majetek, který slouží k zajištění (což však není tento případ).

13. Ze shora uvedeného plyne, že k tomu, aby v důsledku povolení oddlužení došlo k obnovení dispozičního práva povinného s majetkem, který je pojmenován v již vydaných exekučních příkazech, není zapotřebí ani rušit exekuční příkazy, jimiž byl majetek povinného postižen, ani zastavovat exekuci ohledně v nich vymezeného majetku, protože blokáce majetku uvedeného v exekučních příkazech ve smyslu § 47 odst. 6 exekučního řádu pominula právní mocí usnesení o schválení oddlužení, a to po dobu trvání účinků oddlužení (srov. s § 411 odst. 1 insolvenčního zákona). Opačný závěr by byl v rozporu s ustanovením § 47 odst. 2 exekučního řádu, z něhož se podává, že vydání exekučního příkazu nemá jen blokační účinky předpokládané ustanovením § 47 odst. 6 exekučního řádu, ale i další účinky předpokládané zákonem (srov. s ustanovením § 47 odst. 2 exekučního řádu), na které povolení oddlužení povinného nemá vliv. Mezi tyto účinky mimo jiné patří účinek vymezený v ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, z něhož se podává, že pořadí pro uspokojení oprávněných při souběžně vedených exekucích, jsou-li exekuce prováděny srážkami ze mzdy, se řídí mimo jiné dnem, kdy byl plátcí mzdy doručen exekuční příkaz soudního exekutora o provádění srážek ze mzdy. Pro případ, že k osvobození povinného od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny, nedojde (§ 414 odst. 1 insolvenčního zákona) a exekuce bude z toho důvodu pokračovat, je tedy namístě zachovat účinek již zahájeného exekučního řízení [srov. i s ustanovením § 337c odst. 5 písm. a) o. s. ř.], jakož i účinek už vydaných exekučních příkazů (s výjimkou účinku blokačního ustanovení § 47 odst. 6 exekučního řádu, který po dobu trvání oddlužení pomíjí). V opačném případě by byl oprávněný, jehož exekuce by byla zastavena s odůvodněním, že probíhá oddlužení, neprávem postižen tím, že by přišel o lepší pořadí při uspokojování své pohledávky z majetku povinného pro případ, že by exekvovaná pohledávka nezanikla následkem rozhodnutí insolvenčního soudu o osvobození od jejího placení podle ustanovení § 414 odst. 1 insolvenčního zákona.

14. Lze tedy uzavřít, že ze zákazu nařízení exekuce po rozhodnutí o úpadku (§ 140e insolvenčního zákona) a ze zákazu provádění výkonu rozhodnutí nebo exekuce po dobu, po kterou trvají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení [§ 109 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona], ani z účinků, jež má právní moc usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře na dispoziční oprávnění dlužníka (povinného) ohledně exekučně obstaveného majetku (to, že od uvedeného okamžiku může dlužník – povinný s takovým majetkem volně nakládat bez ohledu na dosud vydané exekuční příkazy a účinky nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce) neplyne, že by mělo jít o důvod pro zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce ve smyslu § 268 o. s. ř.

15. Výše uvedené právní závěry není případné relativizovat poukazem na § 5 písm. a) a b) insolvenčního zákona, jež ustavují obecné zásady vedení insolvenčního řízení (zásada přiměřenosti vedení řízení ve vztahu k dlužníku, zásada rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů, zásada rovného postavení věřitelů a jejich co nejúplnějšího uspokojení). Ustanovení § 109

odst. 1 písm. c), § 140e odst. 1 a § 409 odst. 2 věta druhá insolvenčního zákona totiž konkretizují způsob, jímž má při souběhu insolvence (v níž bylo schváleno oddlužení ve formě splátkového kalendáře) a exekuce dojít k vyvážení v § 5 insolvenčního zákona uvedených zájmů oprávněného, povinného (insolvenčního dlužníka) a insolvenčních věřitelů. Ustanovení § 109 odst. 1 písm. c), § 140e odst. 1 a § 409 odst. 2 věta druhá insolvenčního zákona poskytují ochranu oprávněnému i insolvenčním věřitelům před takovým jednáním povinného, které by mohlo být v rozporu s jejich zájmem na uspokojení přihlášených, případně exekučně vymáhaných pohledávek, a to i pro případ, že povinný je přesvědčen o tom, že by bez těchto omezení svůj majetek rozmnožil a byl by schopen své věřitele uspokojit ve větším rozsahu. Pouhé přesvědčení povinného v tomto směru totiž nevede k nepochybnému závěru o tom, že by se představy povinného o rozmnožení majetku naplnily, mimo jiné i proto, že majetek povinného již byl pro neplnění závazků z jeho strany exekučně postižen a povinný se dokonce ocitl v úpadku.

16. Vzhledem ke shora uvedenému dovolací soud uzavírá, že došlo-li po zahájení exekuce k zahájení insolvenčního řízení a je-li oprávněná do insolvenčního řízení řádně přihlášená a má-li z toho důvodu dojít k částečnému uspokojení pohledávky oprávněné v insolvenčním řízení v rámci oddlužení ve formě splátkového kalendáře, zásadně není dán důvod pro zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., a to ani tehdy, když byl exekučně postižen obchodní podíl povinného ve společnosti s ručením omezeným.

17. Nejvyšší soud současně dodává, že pro případ, že některé úřady (např. katastrální úřad) nebudou respektovat zákonný účinek plynoucí z ustanovení § 409 odst. 2 insolvenčního zákona, dlužník je oprávněn navrhnout insolvenčnímu soudu, aby v mezích dohlédací činnosti vydal rozhodnutí, v němž pojmenuje majetek, který po dobu trvání oddlužení nepodléhá dříve vydaným exekučním příkazům. Toto rozhodnutí bude závazné pro účastníky insolvenčního řízení, pro katastrální či jiný úřad, exekutora i pro exekuční soud.

18. Z uvedeného vyplývá, že rozhodnutí odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správné. Protože nebylo zjištěno, že by řízení bylo postiženo některou z vad, uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. nebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání povinného podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.